

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 października 2020 r.

Pozycja 298

POSTANOWIENIE z dnia 14 lipca 2020 r. Sygn. akt Ts 89/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.T. w sprawie zgodności:

- 1) art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618, ze zm.) w całości, „tj. w zakresie, w jakim jest on normą blankietową odsyłającą do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy, tj. w zakresie przyjętego rozwiązania normatywnego (modelu normatywnego – normy blankietowej)” z art. 42 ust. 1, 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1, 2 i 3 oraz w związku z 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 97 ustawy – Kodeks wykroczeń „w części, w której, odsyłając do [ustawy – Prawo o ruchu drogowym] i przepisów wykonawczych, tj. zwłaszcza [r]ozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 132, poz. 841, ze zm.) i § 16 ust. 3 [tego rozporządzenia], pozbawia prawa do obrony na etapie toku postępowania policyjnego poprzez uniemożliwienie zbierania dowodów w przyszłej sprawie o wykroczenie oraz pozbawia prawa do swobody wypowiedzi i zbierania materiałów prasowych przez dziennikarza, kontrolującego działania policji” z art. 42 ust. 1, 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 54 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 1, 2 i 3 w związku z 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 23 maja 2018 r. (data nadania), P.T. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Sąd Rejonowy w K. Wydział II Karny wyrokiem z 12 września 2017 r. (sygn. akt [...]) uznał skarżącego za winnego popełnienia wykroczeń z art. 92a i art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2015 r. poz. 1094, obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 821, ze zm.; dalej: k.w.). Za wykroczenia te – na podstawie art. 92a w związku z art. 9 § 1 k.w. – sąd wymierzył skarżącemu karę grzywny w wysokości 500 (pięćset) złotych.

Sąd Okręgowy w P. XVII Wydział Karny-Odwoławczy wyrokiem z 29 stycznia 2018 r. (sygn. akt [...]) – wskutek wniesienia apelacji od wymienionego wyżej wyroku Sądu Rejonowego – zmienił zaskarżony wyrok, uniewinniając skarżącego od popełnienia wykroczenia z art. 92a k.w. Jednocześnie uznał skarżącego za winnego popełnienia wykroczenia z art. 97 k.w. i orzekł karę nagany.

Wyrok ten został wskazany w skardze konstytucyjnej jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie.

2. Skarżący, wnosząc do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną, wystąpił o stwierdzenie, że art. 97 k.w. jest niezgodny z art. 42 ust. 1, 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1, 2 i 3 oraz w związku z art. 2 Konstytucji. Wystąpił również o rozpatrzenie kwestii, że art. 97 k.w. w zakresie, w jakim odsyła do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.) i do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 132, poz. 841, ze zm.) oraz „nakazuje stosować się do poleceń policjanta i zakazuje wysiadać z kontrolowanego pojazdu bez zezwolenia kontrolującego, co pozbawia prawa do obrony w zakresie gromadzenia korzystnych dowodów oraz prowadzi do naruszenia wolności ekspresji i tworzenia materiałów zawierających informacje o zdarzeniu, w tym materiałów dziennikarskich”, jest niezgodny z art. 42 ust. 1, 2 i 3 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 54 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 1, 2 i 3 w związku z art. 2 Konstytucji.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 16 października 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej poprzez m.in. precyzyjne określenie, jakie jego wolności i prawa, wyrażone w przepisach Konstytucji wskazanych w *petitum* skargi, zostały naruszone przez zakwestionowany przepis oraz określenie sposobu ich naruszenia.

W odpowiedzi na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego, skarżący w piśmie procesowym z 4 listopada 2019 r. (data nadania) wyjaśnił, że: w zakresie punktu I skargi konstytucyjnej chodzi o prawa wynikające z art. 42 Konstytucji, czyli „prawo człowieka do obrony; zasada *nullum crimen sine lege*, jako prawo samoistne do wiedzy co jest karane w państwie prawa, jak też w zakresie tej zasady, bez której realizacji nie sposób mówić o obronie i zasada domniemania niewinności, w ramach którego korzysta się z obrony oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (...), tj. prawo człowieka do rzetelnego procesu i prawo człowieka do sądu”. W zakresie punktu II skargi chodzi natomiast o art. 42 Konstytucji „więc prawo człowieka do obrony, zasada *nullum crimen sine lege*, jako prawo samoistne, do wiedzy o tym, co jest karane w państwie prawa, jak też w zakresie tej zasady, bez której realizacji nie sposób mówić o obronie i zasada domniemania niewinności, w ramach którego korzysta się z obrony także na miejscu faktycznego zatrzymania oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (...), tj. prawo człowieka do rzetelnego procesu i prawo człowieka do sądu oraz art. 54 ust. 1 i 2 Konstytucji (...), w zakresie zabronienia dziennikarzowi zbierania materiałów prasowych, co stanowi formę cenzury”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania oraz gdy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. Skargę konstytucyjną sporządził i wniósł adwokat. Do skargi załączono odpowiednie pełnomocnictwo. Został spełniony warunek, o którym mowa w art. 44 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK.

3. Skarżący wyczerpał przysługującą drogę prawną, o której stanowi art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p. TK. Wyrok Sądu Okręgowego w P. Wydział XVII Karny-Odwoławczy z 29 stycznia 2018 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocny i nie przysługuje od niego żaden zwykły środek zaskarżenia.

4. Dochowany został również trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Wyrok Sądu Okręgowego w P. z 29 stycznia 2018 r. doręczono skarżącemu 23 lutego 2018 r., skarga konstytucyjna została zaś wniesiona 23 maja 2018 r. Braki formalne zostały usunięte prawidłowo w przepisany terminie.

5. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej mogą być tylko przepisy ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których w sprawie skarżącego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Doprecyzowanie przepisu Konstytucji następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK skarżący musi wskazać, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone.

W niniejszej skardze jako przedmiot kontroli wskazano art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618; ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 821, ze zm.; dalej: k.w.), który stanowił podstawę wyroku wydanego po rozpatrzeniu apelacji skarżącego. Podany przepis jest tożsamy z przedmiotem kontroli wymienionym w punkcie drugim wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 30 września 2015 r., sygn. K 3/13 (OTK ZU nr 8/A/2015, poz. 125) wydanego po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z 12 lutego 2013 r., który wystąpił o zbadanie zgodności m.in. art. 97 k.w. z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny uznał, że wymieniony przepis jest zgodny z podanymi konstytucyjnymi wzorcami kontroli.

Skarżący w rozpoznawanej skardze konstytucyjnej, oprócz art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji, które były wzorcami kontroli w sprawie o sygn. K 3/13, wskazał także inne wzorce kontroli zgodności z Konstytucją zaskarżonego przepisu.

Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w postanowieniu z 3 października 2001 r., sygn. SK 3/01 (OTK ZU nr 7/2001, poz. 218), wskazanie w danej sprawie nowych wzorców kontroli może mieć znaczenie w przypadku, gdy w uprzednio rozpoznanej przez Trybunał Konstytucyjny sprawie orzeczona została zgodność z Konstytucją

kwestionowanego przepisu. Podana sytuacja nie wyklucza więc możliwości ponownego zbadania zgodności z Konstytucją określonego przepisu.

6. W skardze konstytucyjnej skarżący przedstawił stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK), określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Prawdłowo wskazał, które przysługujące mu konstytucyjne prawa oraz wolności i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił, jak w sentencji.